

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»**

**Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра психології та педагогіки**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
та навчальної роботи

А.М. Мартиненко А.М. Мартиненко

17 березня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ»

(назва навчальної дисципліни)

підготовки **магістра**

(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності **053 ПСИХОЛОГІЯ**

(код і назва спеціальності)

**Полтава
2024 рік**

Handwritten signature

Робоча програма навчальної дисципліни «**Актуальні проблеми практичної психології**» для студентів спеціальності **053 Психологія**, другого (магістерського) рівня вищої освіти. Складена відповідно до освітньої програми «**Практична психологія**», 2024 року.

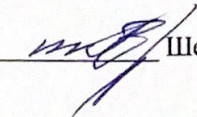
Розробник: Шевчук Вікторія Валентинівна, к.психол.н., доцент кафедри психології та педагогіки

Погоджено:

Гарант освітньої програми Шевчук В.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та педагогіки

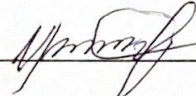
Протокол від «27» серпня 2024 року №1

Т.в.о. завідувача кафедри психології та педагогіки Шевчук В.В.

«27» серпня 2024 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету філології, психології та педагогіки

Протокол від «29» серпня 2024 року № 1

Голова навчально-методичної комісії Чернишов В.В.

«29» серпня 2024 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		форма навчання
		денна
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	обов'язкова
Загальна кількість годин – 120		
Модулів – 1	Спеціальність 053 Психологія	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		1-й
	Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>магістр</u>
1-й		
		Лекції
		18 год.
		Практичні, семінарські
		24 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		78 год.
		Індивідуальна робота:
		-
		Вид контролю: екзамен

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 42/78.

2. Мета навчальної дисципліни

2.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «**Актуальні проблеми практичної психології**» є підготовка фахівців спеціальності 053 «Психологія» за освітнім ступенем магістра відповідно до державного стандарту та освітньо-професійної програми підготовки «Практична психологія». Мета навчальної дисципліни: сформулювати у майбутніх фахівців особливий історичний тип мислення, що дозволяє бачити будь-яку подію в її реальній динаміці, в історичному контексті, у зв'язку з іншими явищами; виявляти за сформованою системою понять, принципів і фактів науки безліч альтернативних варіантів; розкрити науково-логічні, соціокультурні та особистісні детермінанти, що лежать в основі розвитку наукового знання, здійснювати психологічний прогноз.

Упродовж опанування курсу студенти повинні набути таких **компетентностей**:

ІК Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та\або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та\або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни «**Актуальні проблеми практичної психології**» є знання отримані в результаті навчання за попереднім рівнем вищої освіти.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти такими вміннями й навичками:

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР12. Здійснювати аналітичний пошук відповідно до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний поріг рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	B	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	C	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64 - 73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень.	Середній , що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних

			Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	положень дисципліни.
60 – 63	E	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень і володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній , що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький , не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний , здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Під час вивчення дисципліни «Актуальні проблеми практичної психології» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

усне опитування та виконання практичних завдань;

стандартизовані письмові тести для здійснення поточного/проміжного контролю успішності засвоєння студентами навчального матеріалу (здійснюється під час проведення практичних занять).

презентації результатів виконаних завдань;

модульна контрольна робота у вигляді стандартизованого письмового тестування (проводиться на останньому практичному занятті кожного змістового модуля) для здійснення підсумкового контролю успішності засвоєння студентами навчального матеріалу; екзамен.

7. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Тема 1. Модифікація основних напрямків сучасної психології.

Психологічна наука на перетині ХХ-ХХІ століть. Наукова школа у психології та науковий напрямок у психології. Крос-культурна психологія.

Практичне заняття № 1

Практичне заняття № 2

Тема 2. Позитивна психологія.

Мартин Селігман, Крістофер Петерсен, Ед Дінер, Міхай Чіксентміхайї. Центр позитивної психології. Центр Геллапа і Дональд Кліфтон. Центр прикладної позитивної психології і Алекс Лінлі.

Ентоні Сутич. Антоніо Менегетті та його концепція психологічної структури людини (Онто Ін-се, природні прояви життя або проєкції Ін-се, монітор відхилення, психологічні комплекси, свідомо-логічне Я).

Практичне заняття № 3

Практичне заняття № 4

Тема 3. Онтопсихологія.

Поняття онтопсихології. Основні ідеї Ентоні Сутич. Антоніо Менегетті та його концепція. Екзистенціальна шизофренія, Ін-се, семантичне поле, імагогіка, негативна психологія.

Практичне заняття № 5

Практичне заняття № 6

Тема 4. Інтегральна психологія.

Індра Сен «Інтегральна психологія: психологічна система Шрі Ауробіндо». Харідас Чаудхурі. Кен Вільбер, його теорія про AQAL (all quadrants all levels) («всі квадранти всі рівні»). Клер Вільям Грейвз «Теорія емерджентних циклічних рівнів існування» (The Emergent Cyclical Levels of Existence Theory) – ECLET.

Практичне заняття № 7

Тема 5. Еволюційна психологія.

Девід Басс, Марго Вілсон, Мартін Дейлі. Джек і Лінда Палмери про секрети поведінки Homo Sapiens.

Практичне заняття № 8

Тема 6. Трансперсональна психологія.

Загальна характеристика трансперсональної психології. Психосинтез за Роберто Ассаджолі. Трансперсональний підхід до розуміння сутності людини Станіслава Грофа.

Практичне заняття № 9

Практичне заняття № 10

Тема 7. Прикладні аспекти сучасної психології

Трансактний аналіз Еріка Берна. Поняття про его-стани (Батько, Дорослий Дитина).

Поняття про транзакції: перехресні, паралельні, приховані. Поняття гри. Поняття сімейного сценарію. Смысл життя, свобода та відповідальність особистості у «логотерапії» Віктора Еміля Франкла. Основні напрями навчання: 1. Вчення про прагнення до значення життя. Пошук значення життя – це природжена мотиваційна потреба. Ноогенний невроз формується тільки за рахунок соціальної діяльності людини. 2. Вчення про значення життя. Значення доступне будь-якій людині, незалежно від статі, віку і т.д. Але знаходження сенсу – це не питання, це покликання. Життя ставить питання перед людиною, а не навпаки. 3. Вчення про свободу волі.

НЛП. Основні ідеї НЛП: гармонія і узгодженість, гнучкість, вибір, відкритість і толерантність, орієнтація на результат, точність, позитивне бачення світу.

Коучінг. Френк П'юселік, Тімоті Голві, Джон Вітмор.

Томалогія.

Практичне заняття № 11

Практичне заняття № 12

8. Структура навчальної дисципліни

а) для денної форми навчання

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ						
Тема 1. Модифікація основних напрямків сучасної психології.	20	4	4			12
Тема 2. Позитивна психологія.	18	2	4			12
Тема 3. Онтопсихологія.	18	2	4			12
Тема 4. Інтегральна психологія.	16	2	2			12
Тема 5. Еволюційна психологія	16	2	2			12
Тема 6. Трансперсональна психологія.	18	2	4			12
Тема 7. Прикладні аспекти сучасної психології	14	4	4			6
Разом за змістовим модулем 1	120	18	24			78
<i>Усього годин</i>	<i>120</i>	<i>18</i>	<i>24</i>			<i>78</i>

9. Перелік питань для семінарських занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин
		для денної форми
	Семінарські заняття не передбачені*	

10. Перелік питань для практичних занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин
		для денної форми
1-2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічна наука на перетині ХХ-ХХІ століть. 2. Наукова школа у психології та науковий напрямок у психології. 3. Крос-культурна психологія. 	4
3-4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика позитивної психології. 2. Основні ідеї Мартіна Селігмана, Крістофера Петерсена, Еда Дінера, Міхай Чіксентміхайя. 3. Центр позитивної психології. Центр Геллапа і Дональд Кліфтон. Центр прикладної позитивної психології і Алекс Лінлі. 	4
5-6	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна харатеристика онтопсихології. 2. Антоніо Менегетті та його концепція психологічної структури людини (Онто Ін-се, природні прояви життя або проекції Ін-се, монітор відхилення, психологічні комплекси, свідомо-логічне Я). 	4
7	<ol style="list-style-type: none"> 1. Індра Сен «Інтегральна психологія: психологічна система Шрі Ауробіндо». Харідас Чаудхурі. 2. Кен Вілбер, його теорія про AQAL (all quadrants all levels) («всі квадранти всі рівні»)). 3. Клер Вільям Грейвз «Теорія емерджентних циклічних рівнів існування» (The Emergent Cyclical Levels of Existence Theory) – ECLET. 	2
8	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика еволюційної психології. 2. Девід Басс, Марго Вілсон, Мартін Дейлі. Джек і Лінда Палмери про секрети поведінки Homo Sapiens 	2
9-10	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика трансперсональної психології. 3. Психосинтез за Роберто Ассаджолі. 3. Трансперсональний підхід до розуміння сутності людини Станіслава Грофа. 	4
11-12	<ol style="list-style-type: none"> 1. Трансактний аналіз Еріка Берна. 2. Смысл життя, свобода та відповідальність особистості у «логотерапії» Віктора Еміля Франкла. 3. НЛП. 4. Коучинг. 	4
	Усього	24

11. Перелік питань для лабораторних занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин
		для денної форми
	Лабораторні заняття не передбачені*	

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної у вигляді тестування;
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання екзамену за контрольними питаннями.

Питання для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Назва питань	Кількість годин
		для денної форми
1	«Теорія емерджентних циклічних рівнів існування»	12
2	Трансперсональний підхід до розуміння сутності людини	12
3	Основні ідеї НЛП	12
4	Коучінг.	12
5	Томалогія.	12
6	«Теорія емерджентних циклічних рівнів існування»	12
7	Трансперсональний підхід до розуміння сутності людини	12
8	Основні ідеї НЛП	6
	Разом	78

13. Індивідуальне завдання

Не передбачено планом, але за бажанням студентів можливо написання рефератів, яке оцінюється до 5 балів)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них :
при семестровому контролі у вигляді екзамену на поточний контроль може бути відведено від 50 до 100 балів (для допуску до екзамену необхідно мати не менше 25 балів поточної успішності).

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються так (розподіл орієнтовний):

- робота на практичних заняттях (відповіді, виконання практичних завдань, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 50 балів.

Присутність на лекціях і прпктичних не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка»

17. Методичне забезпечення

1. **Шевчук В.В.** Курс лекцій з дисципліни «Актуальні проблеми практичної психології» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності **053 «Психологія»** Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024 р. 200 с.

2. **Шевчук В.В.** Методичні рекомендації для практичних занять з дисципліни «Актуальні проблеми практичної психології» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності **053 «Психологія»** Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024 р. 54 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Актуальні питання психології: теорія, методика, практика: збірник матеріалів X-тої Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції, 25–26 жовтня 2021 р. / гол. ред. Сафін О.Д. Умань : УПУ, 2021. 94 с.
2. Бочелюк В., Нечипоренко В., Позднякова О., Завацька Н.Є., Завацький Ю.А., Завацький В.Ю., Жигаренко І.Є. Методика та організація наукових досліджень з психології. Київ : КНТ, 2024, 384 с.
3. Методологічні та теоретичні проблеми психології / О.В. Карапетрова. Бердянськ: БДПУ, 2021. 542 с.

Допоміжна

1. Шевчук В.В. Психофізіологічні особливості мнестичної діяльності студентів. *Development of science in the conditions of deepening European integration processes : abstracts of XXVIII Int. sci. and pract. conf., Rome, Italy (July 15-17, 2024).* – Rome : Europ. Conf., 2024. – P. 154–157.
2. Шевчук В.В. Показники регуляторного компоненту професійного розвитку викладачів з різним рівнем інформаційно-цифрової компетентності. *Забезпечення якості вищої освіти : матеріали VI Всеукр. наук.-метод. конф. (10-12 квіт. 2024 р).* Одеса : ОНТУ, 2024. С. 381–386.
3. Шевчук В.В. Наукові підходи до розуміння психологічної компетентності. *Modern problems of the environment, youth and the new generation : abstracts of XVII Int. sci. and pract. conf., April 29 – May 01, 2024, Zagreb, Croatia.* Zagreb : European Conf., 2024. P. 317-321.
4. Шевчук В.В. Дослідження рівня сформованості саморегуляції студентів-психологів. *Світ наукових досліджень : зб. наук. публ. Тернопіль : Шпак В.Б., 2024. Вип. 27 : матеріали Міжнар. мультимедіа. наук. інтернет-конф. (м. Тернопіль, Україна, м. Ополь, Польща, 22-23 лют. 2024 р.).* С. 102-106.
5. Шевчук В.В. Еволюція наукових поглядів на поняття «психологічне благополуччя». *Науковий вісник Ужгородського національного університету.* Серія: Психологія. 2024. № 2. С. 71–76.
6. Khomenko Y.H., Shevchuk V.V., Sedykh K.V. Study of the psychological well-being of academic staff under martial law. *The importance of pedagogy and psychology in the modern world : Scientific monograph.* Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. P. 254–275.
7. Shevchuk Victoria, Bohomaz Oksana, Koreneva Inna, Lihus Valentyn, Yanina Kambalova. Sobre o desenvolvimento do potencial educacional e científico no século XXI: desafios tecnológicos. *Conhecimento & Diversidade.* 2023. Vol. 15, iss. 38. P. 479-495.
8. Shevchuk Victoria, Borzenko Oleksandra, Iryna Tamozhska, Varhata Oksana, Hetmanenko Liudmyla. The Influence of Information Technologies on Modern Teaching Methods. *International Journal of Religion.* 2024. Vol. 5, № 10. P. 403-411.
9. Shevchuk Victoria, Vlasova Olena, Zaika Vitalii, Morgun Volodymyr, Kaliuzhna Yuliia. On the role of psychological and pedagogical support to improve the life quality of persons with disabilities in higher education institutions. *Conhecimento & Diversidade.* 2024. Vol. 16, no. 42. P. 564–581.

19. Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу на платформі Moodle:
<https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=4612>